

Kázeň z ev. Služ. Božích v Bratislave (NK) 15.4.2022, 8.30/10.00 (VP);

Veľký piatok, **téma: Smrť spravodlivého**; ES: 102, 92, 110, A 29;

ev.: Lukáš 23, 13 – 16 . 23 – 24 . 36 – 37 . 39 – 41 . 46 – 47 / PAŠIE

V čase, keď v susednej krajine zúri vojna,
keď je **Kainovstvom ľudskosť ponížená,**

MODLIME SA slovami Marie Karly Rafajovej

(Báseň: Veľký piatok, zo zbierky: V zajatí slova, 1944):

Bez slova stojím pred Slovom,

hlboko hlava klesá. –

Železom abo olovom?

Čo na tom? Bijeme sa!

Vložil si zeme do útrov

človeku požehnanie.

Človek Ti v zemi vyryl hrob,

čos´mu dal, vbil Ti v dlane.

Pred Slovom stojím bez slova,

hlboko hlava klesá.

Miloval! – cvendží nákova,

ale my – bijeme sa.

Pane, prosíme, nech Tvoje slovo vedie k pokoju
a k zmene k lepšiemu každého z nás osobne i svet,
v ktorom žijeme. Amen.

LUKÁŠ 23, 13 – 16 . 23 – 24 . 36 – 37 . 39 – 41 . 46 – 47:

„¹³ Pilát zvolal veľkňazov, popredných mužov a ľud¹⁴ a povedal im: Priviedli ste mi tohto človeka, akoby odvracal ľud, a hľa, ja som Ho vypočul pred vami, a **nenášiel som na tomto človekovi nijakú vinu**, pre ktorú Ho obviňujete.¹⁵ **Ale ani Herodes**; preto poslal Ho k nám; a hľa, **nevykonal nič také, za čo by zasluhoval smrť**.¹⁶ Potrestám Ho teda a prepustím. ...²³ Ale oni dorážali na neho veľkým krikom a žiadali, aby Ho dal ukrižovať. A ich krik zvíťazil:²⁴ Pilát sa rozhodol splniť ich žiadosť. ...³⁶ Posmievali sa Mu aj vojaci, keď prichádzali a podávali Mu ocot;³⁷ a hovorili: Ak si kráľ židovský, zachráň sa! ...³⁹ A jeden zo zločincov, ktorí tam viseli, rúhal sa Mu a hovoril: Či nie si Ty Kristus? Zachráň seba i nás!⁴⁰ Ale druhý ho zahriakol: Ani ty sa nebojíš Boha, a si celkom tak odsúdený!⁴¹ A **my spravodlivo**, lebo dostávame zaslúžený trest za to, čo sme spáchali, **ale Tento neurobil nič zlého**. ...⁴⁶ Tu zvolal Ježiš silným hlasom: Otče, do Tvojich rúk porúčam svojho ducha. A keď to povedal, dokončil.⁴⁷ Keď **stotník** videl, čo sa stalo, **oslavoval Boha** a povedal: **Naozaj, tento človek bol spravodlivý.**“

Milí bratia a milé sestry!

Keď sa redaktor novín dozvedel, že Alfred Nobel zomrel, predpokladal, že ide o vynálezcu dynamitu. Uverejnil

nekrológ, v ktorom ho nazval **obchodníkom so smrťou**. Zosnulý však bol iba menovcom slávneho švédskeho vedca, a tento bol stále nažive. Neveril vlastným očiam, keď si v novinách si prečítal svoj nekrológ. Omnoho viac ako omyl, že novinár ho predčasne pochoval, ho však rozrušilo, že žurnalista ho označil za obchodníka so smrťou. To Nobelom natoľko otriaslo, že od toho dňa **sa venoval filantropii – dobročinnej práci a úsiliu o mier**.

Bratia a sestry, je pravdepodobné, že náš budúci nekrológ nebude voči nám taký negatívny, ako ten, ktorý predčasne vyšiel o Alfredovi Nobelovi, mužovi, po ktorom je dnes pomenovaná najprestížnejšia cenu.

Samozrejme, bolo by fajn, keby o nás na našom pohrebe nehovoril nikto nič hanlivé. **Ved' síce nie sme hrdinovia, no neznamená to, že sme darebáci**. Snažíme sa robiť to najlepšie, čo vieme. V bežnom ponímaní hodnotenia ľudí na 2 kategórie: spravodlivých a nespravodlivých, by sme boli zaradení do tej prvej. Príbeh Veľkého piatku nie je taký optimistický. **Čo sa týka spravodlivosti – možnosti obstať pred svätým Bohom, žiadny človek, žiadna organizácia či inštitúcia nevyjde z tejto situácie čistá**.

Čistými neboli ani vtedajšie náboženské authority. Odvolávali sa na Zákon, ktorý im odovzdal Mojžiš. Nazdávali sa, že keď dosiahnu, aby bol Ježiš ukrižovaný, že tým plnia

Zákon – potrestajú pseudomesiáša – Toho, ktorý vydávaním za Božieho Syna sa rúhal Bohu.

Čistý nebol ani Pontský Pilát – predstaviteľ rímskej moci v Izraeli. Práve on schválil rozhodnutie odsúdiť Ježiša na smrť, a to v mene rímskeho práva, ktoré zastupoval. Rímske právo patrí k pozoruhodným úspechom ľudstva. Je základom zákonov väčšiny európskych krajín. V mene rímskeho práva bol však ukrižovaný Ježiš, a Pilát si nad tým darmo umýval ruky. Dobre vedel, že nenašiel na ňom nijakú vinu. Podobne ani lokálny vládca Herodes.

Nie, **žiadna ľudská inštitúcia, ani jednotlivец nie sú v Božích očiach spravodlivými. Tým je iba Ježiš. Veľký piatok pripomína smrť Spravodlivého**. „*On nikdy hriechu neučinil, ani ľsti nebolo v Jeho ústach; keď Mu zlorečili, nezlorečil; keď trpel, nehrozil, ale porúčal Tomu, ktorý spravodlivo súdi; na vlastnom tele vyniesol naše hriechy na drevo, aby sme odumreli hriechom a žili spravodlivosti*“ (1. Petra 2, 22 – 24).

Stotník to potvrdzuje, keď vyzná: „**Naozaj, tento človek bol spravodlivý**.“ Alebo v Matúšovom (27, 54) a Markovom (14, 39) evanjeliu: „**Tento človek bol naozaj Syn Boží!**“

„**Naozaj, tento človek bol spravodlivý**.“ Ľudská spravodlivosť, poznačená nedostatkami a chybnými, nesprávnymi rozhodnutiami zlyhala. I najvýraznejšie

osobnosti, ako napr. Martin Luther, Matka Tereza či Desmond Tutu, opakovali: **Nech už máme akékoľvek vlastnosti, páchame viac zla ako dobro.** Boli to múdri ľudia, lebo zohľadnili biblický pohľad, že **hrešíme aj zanedbávaním konať dobro.** Platí to aj o nás.

Stotník – pohanský veliteľ, ktorý dohliadal na Ježišovo ukrižovanie – nemal dôvod byť Ježišovým fanúšikom. Ježišov skon hodnotí ako smrť Spravodlivého. **Ježišova smrť nepôsobí ani zdesenie, ani zúfalstvo.** Tak, ako Ježišove činy, ktoré konal počas svojho verejného pôsobenia (L 5,25n; 7,16; 13,13; 17,15; 18, 43) viedli k tomu že ľudia oslavovali Boha, rovnako **vedie k oslave Boha aj Pánova smrť.** „*Keď stotník videl, čo sa stalo, oslavoval Boha a povedal: Naozaj, tento človek bol spravodlivý.*“ Popri stotníkovi **nevinu Pána Ježiša opakovane konštatoval Pilát** (23, 4.14n.22), **Herodes** (L 23,11) **aj kajúci zločinec na kríži** (L 23,41).

Drahí moji, toto je **CIEĽ VEĽKÉHO PIATKU – ABY SI TY I JA SPOZNAL, ŽE SPRAVODLIVÝ JEŽIŠ ZOMIERA ZA NÁS NESPRAVODLIVÝCH.** Poetka Marie Karla Rafajová to vyjadrila: „*Celý ľudský údel prijal. ... Žil ako Boh – mrel ako muž. ... Visí, aby* (sme my) *neodvisli.*“

Slovami i svojím životom za to oslavujme Pána Boha.

Pridajme sa k vyznaniu stotníka a jeho oslave Boha. Tým otvárame dvere, aby nás Boh ospravedlnil, aby sme vierou prijali spravodlivosť od Krista. Je to akoby sme po márnom

užívaní najrozličnejších liekov vyskúšali ten správny, ktorý nám predpíše výnimočný lekár.

Stotník nehovorí to, čím zvyknú argumentovať vojaci: Ja iba som plnil rozkazy... Netvrdí: som nenapadnuteľný, veď som len uplatňoval vykonávanie rímskeho práva.

Vie, že nie je bezúhonný. Ako Spravodlivého vyznáva Ježiša a oslavuje Boha.

V domnelom zločincovi, popravu ktorého riadil, videl Božieho Syna, spravodlivého, ktorý za neho zomrel. Naozaj, tento na kríži popravený bol spravodlivý.

Keď tomu veríme, máme tú najdôležitejšiu legitimitu. Nemusíme sa spoliehať na žiadne svoje výkony, zásluhy, čo by pred Bohom i tak bolo márne, ba trápne.

Predstavme si stolára, ktorý berie dosky, reže ich, skladá, brúsi, matuje a po týždňoch práce nám daruje nádherný kus nábytku. Povieme mu: „Je to naozaj krásne, ale ja to ešte trochu vybrúsím.“ – Jasné, že nie! Iba by sme to pokazili... Podobne to pokazí každý, kto by sa pre Bohom chcel spoliehať na svoju spravodlivosť, či zásluhy.

Pravdaže, **môžeme sa tešiť z úspechov v práci, zo šťastia v rodine, z toho, že nás druhí prijímajú, vážia si nás, či z iných príjemných vecí. Avšak NAŠA SKUTOČNÁ HODNOTA – HODNOTA, KTORÚ NÁM DÁVA SMRŤ SPRAVODLIVÉHO**

JEŽIŠA ZA NÁS, PREVYŠUJE VŠETKY OSTATNÉ. „Tvoja bieda, úzkosť, bolesť, získali mi najvyššiu česť. Za tú milosť tisíckrát, chcem Ti, Pane, ďakovať“ (ES 92, 4).

Nenechajme sa oklamať pridanou hodnotou úspechu, slávy či bohatstva. **Tieto úspechy, nech sú akokoľvek atraktívne, nemia skutočnú hodnotu nášho života.**

Keď úplne nespĺňame kritériá stanovené spoločnosťou, neznamená to, že sme zlyhali.

Na druhej strane, **ak sa neusilujeme získať spravodlivosť od Krista – byť Ním ospravedlnený, vtedy stráca na hodnote aj to, čo sme získali inak.**

Naša existencia má nekonečnú cenu. Nebola by cennejšou, keby sme mali viac peňazí, alebo mali vlastnosť, ktorá nám chýba, či príležitosť, ktorú majú iní. Jediné, čo potrebujeme urobiť, je vytvoriť z toho, čo máme, umelecké dielo. Ježišova smrť z nás robí jedinečných ľudí.

Na tomto svete máme nenahraditeľnú jedinečnosť. Nie sme ako autá z pásovej výroby. Každý z nás je originál. Nik pred nami, ani žiadny človek po nás nebude našou kópiou. Nemá zmysel aby sme sa naháňali za pretvárkou, ktorá nezodpovedá jedinečnému povolaniu, ktoré pre nás Boh má. Žime a konajme podľa jedinečného povolania, ktoré pre nás Boh má.

V 18. stor. rabín Zusja (z Annapola) povedal svojim žiakom: „Keď zastanem pred Bohom, nebude sa ma pýtať: Prečo si nebol ako Mojžiš a nevedol si môj ľud do zasľúbenej krajiny? Ani mi nebude vyčítať: Prečo si nebol ako Eliáš a neurobil si neslýchané skutky pre môj ľud? Boh sa ma spýta: **Prečo si nebol Zusjom a nekonal si podľa toho, čo som ti dal?**“

Ani nás sa v deň súdu Boh nebude pýtať: „Prečo si nebol ako Martin Luther, Jan Amos Komenský alebo ako Kristína Royová? On sa opýta: **„Prečo si nebol Martinom Šefrankom? – každý si tam doplnme svoje meno.**

Je pekné, ak o nás ľudia pekne hovoria, a ak by aj po smrti o nás zaznelo niečo pekné. **Podstatné však je, aby o nás Pán Boh povedal: Tento človek je ospravedlnený. Pokladám ho za spravodlivého, lebo, prijal smrť Spravodlivého Ježiša ako prejav najvyššej lásky.**

Pán Boh nás povolal k spáse. Keď veríme a životom vyznávame, že Spravodlivý Ježiš zomrel za nás nespravodlivých, sme Bohom ospravedlnení, v Božích očiach spravodliví, spasení.

Nachádzajme svoje pôvodné povolanie, žime ako jedinečné bytosti s jedinečným prínosom. Amen.

Pramene:

myšlienky Daniela Gnaegiho;

Petr Mareček: Evangelium podle Lukáše – Český ekumenický komentář k Novému zákonu, svazek 3 (Vyd. Centrum biblických studií AVČR a UK v Praze ve spolupráci s Českou biblickou společností, Praha 2018);

Jonathan Sacks: O svobodě a náboženství (vyd. nakladatelství P3K, Praha 2013):

[Martin Šefranko, evanjelický a. v. farár](#)